

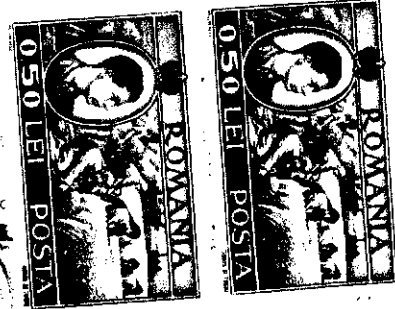
Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei de Caransebeș a Caran

Abonamente	
Parohii cl. I	450 Lei
" cl. II	400 Lei
" cl. III	350 Lei
Sub clasă	300 Lei
Particulari	200 Lei

PRIMITE PE ADRESA
 SCOPUL, SECȚIA CULTURALĂ
 EPISCOPIA CARANSEBEȘULUI
 CONT C. E.C. Nr. 89676

Concu.
 Diferite

APA VIE

Este un adevăr în deobște cunoscut, că oricine încearcă să-și croiască felul de viață după modelul oferit de Mântuitorul, simte tot mai imperios dorința să se desprindă din mijlocul măruntelor preocupări pământești și să evadeze spre înălțimile de azur, la orizontul cărora întrezărește mai în deaproape lumina vieții celei veșnice.

În acest climat de altitudine spirituală mintea umană descifrează, cu mai multă ușurință, sensul elementar al vieții pământești, care în concepția de viață creștină echivalează cu „desăvârșirea”.

Pentru a se putea înălța până la această culme a desăvârșirii omul trebuie să lupte, să-și controleze și să-și fiângă în el toate patimile, trebuie să creadă în adevărurile revelate de Dumnezeu și pe lângă acestea să conlucreze cu harul divin.

Sfântul și Dumnezeiescul har sau „darul lui Dumnezeu”, este cheia de boltă și elementul cel mai necesar care se oferă lumii dornice după liniște, pace și fericire.

În convorbirea cu Samarineanca la fântâna lui Iacob, Iisus a căutat prin mijloace de pedagogică intuiție — prin asemănări și contraste — să pună în adevărata lumină valoarea harului divin pentru dobândirea vieții veșnice. Pentru a oferi o mai pronunțată posibilitate de înțelegere a valorii acestuia, El folosește o minunată asemănare, pornind dela apa din fântâna lui Iacob și se înalță treptat până la apa vie a vieții veșnice, a harului divin.

Precum apa spală, curățește și potolește fierbințeala trupului aprins; tot așa și apa vie a dumnezeiescului har spală, curățește și potolește toată dorința inimelor aprinse de focul durerilor sufletești și înaripează sufletul ca să putem lua sborul spre

culmile desăvârșiri, spre înălțimile nemărginite ale patriei cerești.

Dar, dupăcum se poate face această clasică asemănare între apa naturală și harul dumnezeiesc, nu putem lăsa în umbră nici fundamentala deosebire căci: celce bea din apa pământească însetează, dar celce se împărtășește din sfântul și dumnezeiescul har — în sf. Taine — această „apă vie” se preface în izvoare curgătoare pentru veșnicie.

„De însetează cineva — zice Mântuitorul — să vină la mine și să bea”. (Ioan 4, 14). „Și cel însetat să vină și cel ce vorește, să ia în dar apa vieții”. (Apoc. 22, 17)

Sunt în stare bunurile pământești bogățiile, luxul, gloria, titlurile răsunătoare să potolească setea lăuntrică a omului menit să aibă asemănare cu Dumnezeu? Sunt acestea capabile să potolească sufletul sbuciumat și să-i redea liniștea atât de necesară? Desigur că nu, că, i, oftele trupului, sunt, ca un vas spart care nu poate fi umplut niciodată. Harul divin „apa vie” potolește, mângăie și îndestulează sufletul omului chiar și atunci când trupul e îmbrăcat numai în sdrențe, când îi lipsește averea și gloria lumească.

Femeia Samarineancă, reprezintă icoana cea mai clasică a ființei umane, care a trecut prin toate plăcerile și încercările vieții, ea este imaginea vie a ființei desamăgită și însetată după o viață a cărei fericire să fie mai mult decât trecătoare.

..... La umbra altarelor, Iisus oferă lumii apa vie care potolește fierbințeala sufletelor și le înaripează spre a putea lua sborul spre culmile desăvârșirii cerești.

V. T.

Alegerea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

Prin votul Marelui Colegiu Electoral Bisericesc și din înțelegerea factorilor de răspundere ai țării, a fost ales — în ziua de 24 Mai a. c. — în scaunul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Mitropolitul Moldovei *I. P. S. Justinian Marina*.

După proclamarea alegerii, noul Patriarh, luând cuvântul arată cu vădită emoție că este: „adânc mișcat în fața acestei înalte chemări ce-mi face Prea milostivul Dumnezeu prin glasul clerului și poporului drept credincios, atât de măreț reprezentat prin Înaltul Prezidiu al Republicii Populare Române, prin Înaltul Cler al Sfintei noastre biserici, prin onoratul guvern, și membrii Adunării Naționale, prin conducătorii celor mai mari instituții de cultură, prin aleșii tuturor Eparhiilor și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Biserica este chemată azi — spune I. P. Sa — să purifice, să înoiască și să înobileze viața omenească, propovăduind dreptatea și omenia tuturor, muncă pașnică, cinste și ordine; este chemată să împuternicească sufletul poporului drept credincios cu tăria iubirii, a solidarității și a uniri. Pentru înfăptuirea acestor idealuri „cel dintâi și cel mai de seamă lucru pe care îl voiu avea de făcut, în hotarul tradițiilor bisericești este păstrarea credinței, care în decursul istoriei s'a arătat a fi o piatră de temelie tare, înlăturând dureroasa spărtură provocată de dușmani acum 250 de ani. — Dar în deosebi mă voi strădui ca sânta noastră Bis. Ort. Română să facă față așteptărilor și nădejilor ce și-le pune poporul dreptcredincios în contribuția ei la noua sa așezare socială.

Biserica trebuie să fie prezentă acolo unde să dă lupta pentru cucerirea dreptății și libertății știut fiind că nu poate fi pace, înfrățire, și fericire într'o lume cu oamenii robiți, exploatați și ținuți în întunec.

În încheiere, noul ales spune: „clerul și poporul binecredincios să ne dăm mâna și uniți într'un efort comun de muncă să consolidăm viața și orânduirile democratice ale tinerei noastre Republici, purtând în minte și în inimi deviza Sf. Ap. Pavel: Hristos ne-a izbăvit să fim liberi; rămâneți dar tari și nu vă plecați iarăși sub jugul robiei. (Galat. V. 1.)

Președintele consiliului de miniștri, D. Dr. P. Groza luând cuvântul, urează noului Patriarh, în numele Guvernului R. P. R., sănătate și putere de muncă pentru a împlini misiunea plină de griji și răspunderi. Eu prevăd — a spus D-sa — zile frumoase pentru țară și patria noastră iubită. Și mai prevăd cum Înaltul cler împreună cu clerul Ortodox se va solidariza în jurul tronului Patriarhal, având tot sprijinul în această muncă a bisericii și din partea Guvernului Republicii Populare Române. — În cuvântul său Ministrul Cultelor D. Stanciu Stolan, printre altele a spus: Evenimentul de azi este important pentru Biserică, dar el este important deopotrivă și pentru țară întregă pentru că este vorba de cultul cu cel mai mare număr de credincioși, cu

cele mai vechi și mai vii tradiții populare din țară.

Biserica a rămas legată de stat, așa precum au dorit slujitorii ei și a rămas mai departe să fie ajutată de Stat, din bugetul său.

Patriarhul cel nou trebuie să fie și al Bisericii, dar trebuie să fie și al poporului, cu cu aspirațiile lui de azi. El trebuie să-și păstorească în cinste turma ce i se încredințează, dar prin Biserică trebuie să ajute la dezvoltarea democrației populare să fie un sprijin Patriei noastre scumpe, pentru asigurarea independenței și suveranității Republicii Populare Române; să fie un iubitor și luptător pentru pace și pentru consolidarea democrației în lume.

Principele Budilă

și

Comoara dela Sănnicolaul-Mare

II. Dovezi arheologice și epigrafice.

Până azi, după câte știm, nimeni n'a căutat să identifice mai deaproape pe „judele Pudilos“ [Budilă], amintit de prințesa bizantină. Nicolae Jorga, ocupându-se de formațiunile politice românești dela Dunăre, din regiunile cunoscute sub numirea de „Vlașca“ — România sau Țara Românească — în epoca Comnenilor, din sec. XI—XII-lea, găsește o nouă dovadă de „vitalitate românească“ în cazul „cu totul interesant“ al *judelui Budilă* din 1095. „Aici nu poate fi vorba de un Vlah din Tesalia, ci de unul de la această Dunăre însăși, și anume din Scitia Minoră, căci vadul Cumanilor era pe acolo, dacă nu pe la Silistra“, concludde marele istoric!

Iar d-l prof. univ. N. Bănescu crede, precum am amintit, că Pudilos [Budilă] „căpetenia Vlahilor“, „era, probabil, și el unul din părțile Dunării. Iar dacă se obiectează că putea fi tot atât de bine dintre Vlahii peninsulei balcanice, cari dedeau contingentul lor oștirii imperiale, rămân totuși, în pagina următoare a scriitoarei [Ana Comnena], *Vlahii* pe cari ea îi amintește călăuzind pe Cumani pe potecile trecătorilor [clisurilor] din Balcani, pentru a-i duce la Goloe“, și care veniau din părțile „Dunării dobrogene“².

Profesorul aromân Vasile Diamandi — Aminceanul vede în *Pudil* „un oarecare Vlah.. ce servea în armata cumană“³ și ca atare îl consideră ca făcând parte dintre Vlahii nord-dunăreni, de sub stăpânirea Cumanilor, care luau aici stăpânirea Pece-

negilor, striviți în marea bătălie dela Lebur-nion din Aprilie 1091.

Cei ce au amintit tangențial numele judeului Budilă nu spun mai mult. Nimeni n'a încercat să facă vreo legătură între numele acestui jude și cel al comunei românești „Budilă” din Ardeal, nici chiar filologul N. Drăgan, care în valoroasa sa lucrare „Românii în veacurile IX—XIV pe baza toponimiei și a onomasticii”, analizează minuțios etimologia numelui localității Budilă, fără să stabilească vreo corespondență cu pasajul pe care-l reproduce din Ana Comnena, privitor la judele cu același nume.⁴

Dar noi nu ne oprim nici aici. Pentru a risipi însă nedumerirea ce pe drept cuvânt a putut trezi în sufletul multora titlul acestui modest studiu, anticipăm că încercăm, cu mijloacele rudimentare ce ne stau la dispoziție, să stabilim o legătură între *onomastica* și *funcțiunea* judeului Pudilos — Budilă al Anei Comnena de o parte, și între *zoapanii* [jupânii] *Buila* și *Butaul*, considerate proprietari ai comorii, cu renume mondial, descoperită la finea sec. XVIII-lea în orașul Sânnicolaul-Mare, dela granița nord-vestică a României, de altă parte.

Povestea acestei comori este următoarea: În primăvara a. 1799, în timp ce Pera Vuin cu lucrătorii clăcași săpau la fundamentul unui grajd, lângă părul cel bătrân, din grădina casei sale de sub Nr. 2448, din cartierul numit „Sighet” din preajma Arancei, soția „sârbului” a aflat, așa cum i s'a arătat în vis, 23 vase de aur și anume: 7 ulcioare, 7 diverse cupe și cești, 3 căni, 2 pahare, 2 tave, o cutiaoră și un bucium, toate din aur curat în greutate de 1678³/₁₆ 8:16, decorate cu motive de o incomparabilă frumusețe artistică, iar unele încrustate cu pietre scumpe, care din neglijența sau ignoranța femeii, care le-a curățit de pământ, au fost îndepărtate sau de tot alterate⁵.

Curând comoara a ajuns, datorită unui negustor grec, desigur aromân, în posesiunea domnului de pământ de acolo, *Christofor Nacu*, și el Român macedonean⁶, nobilitat la 27 Februarie 1784 de împăratul *Iosif II*. Nobilul Nacu a recompensat boierește pe descoperitor, dându-i 2 sesiuni de pământ [64 jughere] și 4 boi⁸. Comoara, conform dispozițiilor decretelor Mariei Terezia din 1776 și 1777, *Christofor Nacu* sau fiul său *Alexandru* [1785—1848], care la 26 Febr. 1813 dobândește titlul de conte, „grof”, a predat-o Muzeului imperial din

Viena, unde se află și azi⁹, deși în baza tratatului de pace dela St. Germain-en-Laye, din 10 Septembrie 1919 [partea VIII, art. 191—193, 196¹⁰], și a Convenției austro-române pentru arhive, încheiată la Viena în 5 Oct. 1921 [care la art. 20 prevede recunoașterea principiului respectului fondurilor — corpurile arhivalice ale fiecărei autorități sau afaceri — „dedit par le Gouvernement Autrichien de l'article 93 du Traité de St. Germain”], trebuia să ni se restituie la 5 Octombrie 1927, odată cu toate celelalte acte, documente, obiecte de artă, etc. [Art. 191 din tratatul cu Austria dela St. Germain prevede: „Par application des dispositions de l'article 184, l'Autriche s'engage à rendre respectivement à chacune des Puissances alliées et associées tous les actes, documents, objets d'antiquité et d'art, et tout matériel scientifique et bibliographique enlevés des territoires envahis, qu'ils appartiennent à l'Etat ou aux administrations provinciales, communales, hospitalières ou ecclésiastiques ou à d'autres institutions publiques ou privées”] provenite din provinciile [Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul și Bucovina] foste sub dominația austro-ungară a Habsburgilor¹¹.

Prin art. 196 al tratatului de pace dela Saint Germain Austria se obligă: „1. Să negocieze cu Statele interesate, când i se va cere aceasta, un acord amical, în virtutea căruia parte din colecțiunile și obiectele arătate, cari ar trebui să aparțină patrimoniului intelectual al districtelor cedate, vor putea fi în mod reciproc repatriate în districtele de origină, și 2. Să nu înstrăineze nimic sau să nu risipească din zisele colecțiuni și să nu dispună de nici-unul din zisele obiecte timp de *douăzeci de ani*, afară numai dacă n'a intervenit înaintea expirării acestui termen vreo învoială specială”¹².

Douăzeci de ani au trecut de mult fără să ne fi învrednicit a intra în posesiunea acestei comori, descoperite pe pământ românesc — bogat în relicvii romane din epoca lui *Traian* [98—117] până în cea a lui *Iustinian I* [527—565¹³] — și, după părerea noastră, *proprietate românească*, deși n'au lipsit voci, ca cea a fostului director al Gimnaziului dela Sânnicolaul-Mare, d-l *Teodor Bucurescu*, care să ceară prin ziare, conferință la RadioBucurești — și memorii, guvernanților noștri de atunci, inițierea

unei acțiuni diplomatice pentru restituirea comorii¹⁴, a cărei valoare intrinsecă ar fi de cca 3 milioane lei aur.

Cât privește latura artistică — arheologică a comorii, dintre arheologii români afară de *Alexandru Odobescu* nimeni până la numismaticul *Constantin Moșil* nu s'a ocupat de ea cu toată competența: „Deși descoperit pe pământ românesc, arheologii noștri n'au studiat acest important tezaur, și afară de o scurtă descriere a lui *Alexandru Odobescu*, nici o altă expunere asupra lui nu se găsește în literatura noastră arheologică. Constatăm că toate sunt vase de aur, mai ales de băut, garafe, căni, cești, pahare și un corn de băut [rhiton].

Deasemenea toate sunt executate cu multă măiestrie și bogat împodobite cu ornamente geometrice, flori și uncori cu scene de luptă și de vânatoare, ori cu reprezentări de o concepție cu totul neobișnuită și curioasă. Dela prima vedere aceste obiecte — scrie d-l profesor *Const. Moșil* — fac impresia produselor artei greco-scitice sau greco-barbare, ce s'a dezvoltat dealungul veacurilor în regiunile dela nordul Mării Negre și pentru arheologii obiectivi, chestiunea aceasta rămâne indiscutabilă¹⁵.

Insistând în mod deosebit asupra grupului de 10 cupe aur de diferite forme și decorate cu ornamentele cele mai variate, *C. Moșil* menționează că unele au și inscripții „cari însă n'au putut fi descifrate până acum¹⁶”. Din acest grup de cupe sunt două ovale, „cu marginea împodobită cu chenare de flori stilizate, iar la una din extremități având câte un cap de taur întors înapoi și la fund câte 3 picioare de leu. Capetele de taur au fruntea, nasul, urechile și botul împodobite cu frunze stilizate, iar gâtul cu desene ce imită părul și coama. Cele trei picioare cu ghiare de leu se rezimă pe postamente înguste”. O altă cupă ovală are la extremitate „un cap de vițel, fără coarne și lipsit de orice ornamente, afară de câteva linii pe coamă și bot. Alte cupe au forma rotundă și unele spre a fi atârinate sau torți drepte. Două din ele bogat împodobite cu chenare de frunze stilizate și cu cerneluri concentrice, au în centru câte o *cruce mare* cu brațele trilobate și mărginită de un cerc de perle de aur. De jurîmprejurul acestui cerc de perle este un chenar mărginit de alt cerc de perle și acoperit cu o *inscripție indescifrabilă*; iar în

jurul lui un alt chenar cu ghirlande de frunze și mărginit de el de un cerc perlat.

Alte două cupe rotunde, ceva mai puțin adânci, au în loc de crucea din centru, medalioane reprezentând lei înaripați sau lupte între lei și grifoni sau arabescuri însoțite de *inscripții indescifrabile*¹⁷. O ornamentație asemănătoare cu motive aproape identice întâlnim și la restul vaselor [căni, garafe, o solniță mică, cești, pahare, corn de băut, tăvi], fapt care întărește presupunerea că „toate obiectele din acest tezaur sunt produsele nu numai ale aceleiași școli artistice, ci chiar ale aceluiași atelier industrial¹⁸”.

Prot. Dr. Gh. Cotoșman

(Va urma)

1. *Istoria Românilor*, III, p. 73.
2. *N. Bănescu*, *Cele mai noi știri bizantine cu privire la Români*, I, c., p. 153.
3. *Românii din Peninsula Balcanică*, București, 1938, p. 43.
4. *N. Drăgan*, *Românii din veac. IX—XIV, pe baza toponimiei și a onomastice*, București, 1933, pp. 561—62, 573.
5. *V. Grozescu* *Istoria Românilor dela Mureșul, de Jos*, Oradia Mare, 1887, p. 29; *Borovszky Samu dr., Torontál vármegye* Budapest, p. 313; *T. Bucurescu, Comoara din Sănnicolaul-Mare*, Timișoara, 1941, pp. 275—277; cf. *Gh. Cotoșman, Din trecutul Banatului — Comuna și bisericile din Sănnicolaul-Mare*, II, Timișoara, 1934, pp. 142—43.
6. *Ioan Caragiani, Studii istorice asupra Românilor din peninsula balcanică*, I, București, 1929, p. 78 și partea II-a, București, 1941, p. 9; *Dr. D. I. Popovici, Despre Aromâni — O Țințarima* — trad. C. Constante, București, 1934, pp. 96, 157, 158, 162.
7. *Gh. Cotoșman*, o. c. p. 152.
8. *Ibid.*, p. 143; *V. Grozescu*, o. c. pp. 26—29.
9. *T. Bucurescu*, o. c., p. 277. Autorul a văzut-o personal, la Viena, în Muzeul istoriei artelor.
10. *Virgil Zaborovschi, Importanța arhivelor vieneze pentru Istoria Românilor*, București, 1925, pp. 14—15.
11. *Ibid.*, pp. 15, 27.
12. *Dr. Coriolan Petranu, Revendicările artistice ale Transilvaniei*, Arad, 1922, p. 46; *Idem, Muzele din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș*, București, 1922, p. 226.
13. *Dr. Borovszky Samu, Torontál vármegye*, p. 313.
14. *Comoara din Sănnicolaul-Mare*, pp. 275—277; la Radio-București a vorbit la 17 Iunie 1937.
15. *Constantin Moșil, Comori înstrăinate. Tezaurul dela Sân-Miclăușul-Mare (I) în Buletinul arheologic și numismatic, din Universul [București, 16 Iulie 1940], nr. 193.*
16. *Idem, Ibid.*, [II-III] An, 57 [Iulie, 1940], nr.ii 200 și 208.
17. *Ibidem.*
18. *Ibidem.*

Din Pastoralele arhieresti

Din Pastorală P. S. S. Episcop ANDREI al Aradului, Ienopolei și Hălmașului.

Toate roadele venirii Sale pe lume, și a jertfei Invierii precum și Înălțării la cer, Domnul nostru Iisus Hristos ni le-a lăsat în Biserica Sa. Toată comoara Lui de învățături pentru luminarea sufletului, și tot

belșugul de har pentru vindecarea bolilor sufletești, le găsim în Biserică. Invățătura Lui dumnezeiască răsună prin glasul propo-ditorilor Bisericii în tot pământul. O pot asculta toți. Credința se naște din auz (Rom. 10, 14). Fiecare suflet dornic de înviere și viață o află la fiecare pas. Prin taina Sf. Botez fiecare suflet omenească poate fi altoit în Hristos, și îmbrăcat în el (Gal. 3, 27). Chiar dacă o mare parte din viața de pân'aci am petrecut-o departe de Dumnezeu, în dușmănie față de El, sau în mocirla păcatelor, ușa mântuirii ne stă încă deschisă până în clipa morții. Biserica este această ușa de mântuire și turn de scăpare. Pe ea nici porțile iadului nu o biruiesc, pentru că ea are la temelie piatra cea unghiulară, care este Iisus Hristos (Efes. 2, 20). Biserica este însuși Iisus Hristos, care petrece în mijlocul nostru.

„Iisus Hristos — ieri și azi și în veci — acelaș este” (Evr. 13, 8). Dovada Invierii și a puterii Lui, noi o avem și azi în minunea neîncetată prin care El învie sufletele la o viață cerească, îndrumă viața omenească spre desăvârșire și ține deschis cerul cu toate comorile lui.

Toate aceste adevăruri ne strălucesc la fiecare înviere a Domnului, și ne umplu inimile de mângâiere. Ele prăvălesc totdeauna piatra de pe mormântul îndoielilor noastre, încât sufletul ușurat mărturisește: biruința vieții asupra morții; a adevărului asupra minciunii; și a binelui asupra răului. Acesta este darul zilei luminate de Paști.

Din Pastorală P. S. S. Episcop NICOLAE al Oradiei.

Cunoscând Domnul prea bine viața omenească, cea plină de atâtea răutăți și patimi, de atâtea neajunsuri și îngustimi, a voit ca la temelie vieții sufletești a cetățenilor din împărăția Sa să pună o putere spirituală, care să fie în stare a asigura între orice împrejurări — dacă se ține se ține seama de ea — pacea, buna înțelegere și mulțumirea tuturor. Această putere nu poate fi alta decât iubirea aproapelui, iubirea lui cu orice preț, și cu prețul vieții dacă mântuirea lui o cere.

Căci numai iubirea iartă, dacă greșim. Și când nu greșim?... Numai iubirea ajută la necaz. Și cât de mari și multe nu sunt necazurile în lume? Numai iubirea împacă pe cei învrăjbiți. Și cât de mulți nu sunt cei ce se urăsc?... Numai iubirea ridică

pe cei căzuți și tămăduiește pe cei loviți. Și cât de mare nu este numărul celor căzuți și zdrobiți de loviturilor vieții? Numai iubirea se jertfește pentru alții, fiindcă numai ea „nu caută ale sale” (I. Cor. 13.₅). Numai iubirea șterge lacrimile, numai iubirea stinge suspinele, numai iubirea hănește orfani, numai iubirea îmbracă săracii, numai iubirea îngrijește bolnavii, numai iubirea crește copiii, numai iubirea împacă soții, numai iubirea odihnește morții, numai iubirea povățuiește rătăciții, numai iubirea zidește și ostenește, numai iubirea rabdă și nădăduiește (I. Cor. 13.₇) numai iubirea crede și se roagă, numai iubirea priveghează și mântuie, numai iubirea zidește împărăția lui Dumnezeu, numai iubirea nu cade niciodată (I. Cor. 13.₈).

Cu această evanghelie a iubirii, cea mai mare și mai sfântă evanghelie din lume, singura evanghelie mântuitoare, mă apropii de voi, iubiiți mei, în praznicul luminat al Invierii Domnului din acest an, ca să Vă îndemn, să Vă rog și să Vă poruncesc, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să Vă iubiți și voi unii pe alții, precum El ne-a iubit pe noi până la moarte și încă „moartea de cruce” (F. lip. 2.₈). Să vă iubiți mai mult decât până acum, să Vă iubiți mai conștient și mai tare decât până acum, să Vă iubiți din inimă nu din buze, să Vă iubiți cu fapta nu cu vorba, să Vă iubiți din toată vârtutea sufletului vostru, așa după cum ne învață limpede și cu adâncă înțelepciune Sf. Apostol și evanghelist Ioan, ucenicul iubirii, care zice: „Să nu iubim cu cuvântul, nici cu limba, ci cu fapta și cu adevărul” (I. Ioan 3.₁₈).

Din Pastorală P. S. S. Episcop NICOLAE al Vadului, Feleacului și Clujului.

Hristos a înviat, ca nimeni să nu mai geamă sub osânda păcatului.

Hristos a înviat, ca nimeni să nu se mai teamă de moarte.

Hristos a înviat, ca nimeni să nu mai fie rob. Căci Hristos, Dumnezeu fiind, a luat chip de rob și a murit pe cruce, ca să ne sloboadă pe noi din cătușile păcatului și ale morții și ca să ne dăruiască nouă viață plină de bucurii, ca unor fii iubiți ai Tatălui celui din ceruri.

Iată, dragii mei, pricina neasemănatei veselii care umple astăzi inimile noastre și care se revarsă în obșteasca noastră cântare de slavă: „Hristos a înviat din

morți cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viața dându-le". Iată pentru ce se satură astăzi din duhovnicescul ospaț și bogatul și săracul și dreptul și păcătosul. Tuturora — fără deosebire — le a dăruit Domnul iertare de păcate, prin jertfa Fiului Său; pe toți i-a învăluit în căldura iubirii Sale părintești, tuturora deschizându-le iarăși porțile Raiului.

Preamărta minune a învierii Domnului face să amuțească tot graiul îndreptat împotriva Lui Dumnezeu. Strălucirea ei orbăște pe cei necredincioși și-i risipește, acoperindu-i de rușine.

Așa este, iubirii mei fii sufletești: „Când se scoală Dumnezeu, se risipesc vrășmașii Lui și fug dela fața Lui cei ce-l urăsc pe Dânsul. Cum se stinge fumul, așa se sting, cum se topește ceara de fața focului, așa pier păcătoșii dela fața lui Dumnezeu; iar dreptii se bucură și se veselesc..." (Psalm 67, 1—3).

Acum, poate se vor întreba unii: De ce-or fi fugind vrășmașii lui Dumnezeu, dela fața lui? Răspunsul nu e greu de dat: Ei fug pentrucă gândurile lor sunt negre și pentrucă faptele lor sunt rele. Ei știu că toate acestea sunt lucruri cari atrag asupra lor osândă din partea dreptului Judecător. De aceea fug, cât mai departe de Dumnezeu și se retrag cât mai adânc în întunec, crezând că pot scăpa astfel de osândă. Dar se amăgesc amar, căci de ochiul lui Dumnezeu și de judecata Lui nu este scăpare nici pentru oamenii singuratici, nici pentru neamuri.

O Cruce la izvoarele Sebeșului

În desigurile mari ale pădurii, unde numai muncitorul stânjenar își petrece toată vremea săptămânii muncind cu sudori pe frunte, unde ciobanul vieții patriarhale mai pătrunde din când în când săturându și oile sale și pe unde arare ori mai vezi cutreerând prin munți câte un grup de vânători urmărind mistrețul, — acolo, — pe valea unui pârâiaș se află o cruce ridicată din lemn, de către un mănunchiu de muncitori stânjenari veniți aici din jud. Muscel și împreunăși în toată țara pentru acest fel de muncă.

C ne a cutreerat mai nou poatele Muntelui Tarcu, a întâlnit-o în cale și fără îndoială și-a pus întrebarea: „Cum de există crucea în locuri atât de ascunse?”

Răspunsul nu-l atât de greu.

În toial toamnei anului 1947, când tocmai începuseră și ploile să cadă, o năpraznică „rupere

de nourii“ cum o numesc țaranii, s'a desvăluit pe valea acelu pârâiaș — tocmai acolo era o cabană, sau mai bine zis „coliba de od hână“ a celor trei copilași, în vârstă numai de 14—18 ani, care acum se inițiau și ei în „munca stânjenului“, pentru ca să-și poată câștiga „pâinea cea de toate zilele“.

Alături de modesta lor colibă era o cabană unde în timp de noapte se odihnea șeful lucrării (acortantul), care deodată se trezește în miez de noapte în urma unui zgomot puternic, asemănător cu acela al cutremurului de pământ și când observă pericolul, fuge pentru un moment, dezorientat, în părți necunoscute, gândindu-se imediat la salvarea celor trei copilași lăsați de părinții lor în supraveghierea lui.

Dar, prea târziu, căci la un timp, după ce se mai potoli vremea, nu mai văzu coliba celor trei copilași la locul ei.

Copiii se găseau acum zdrobiți între lemne sau înecați în valurile unei ape reci de munte.

În zorii d'ineții, se văzu și adevărul.

Șuvoatele vijelioase i-au dus tocmai la o depărtare de 2 Km. pe doi dintre ei, iar pe al treilea l-au găsit mai târziu sfărâmat în bucăți la o depărtare de vreo 4—5 Km. de locul unde dormiseră.

Muncitorii mai bătrâni i-au pierdut pentru totdeauna pe copilași, dar, crucea așezată pe locul unde a fost coliba lor, este cea mai vie mărturie despre existența celor trei copii musceleni; așa mi-a spus un muncitor mai bătrân când am oficiat serviciul divin și le vorbeam despre credința la poala acelei cruci.

Într'adevăr, acesta a fost supremul motiv de a ridica „o cruce la izvoarele Sebeșului“, dar pe lângă toate acestea, îmi mai spunea tot atunci unul dintre ei:

„Noi am muncit și mai muncim în multe regiuni ale țării și obișnuim ca în aceste locuri, unde ferestrăul mânei noastre taie stânjenul să înălțăm și o cruce, care să ne aducă și mai repede aminte de Dumnezeu și de Biserica ortodoxă din satul nostru.

Iată pe stânjenar cum știe să-și mărturisească el credința cea adevărată în Dumnezeu și cruce. El înțelege mai în deaproape cuvintele sf. Ioan Damaschinul care scria despre puterea credinței:

„Prin credință înțelegem că toate s'au adus prin puterea lui Dumnezeu, dela neexistență la existență și prin credință izbândim toate, atât pe cele dumnezeiești cât și pe cele omnești.

Omul muncitor de prin munți și văi, mai izolat de ispitele lumii, înțelege că roadele adevăratei credințe sunt faptele bune căci muncitorului îi vin în minte spusese Sf. Grigorie:

„Numai atunci suntem noi cu adevărat credincioși, când credința ce o mărturisim cu gura, o dovedim prin fapte.

Muncitorii ridicând crucea, — au cinstit Biserica lor cea adevărată, — căci ei au răsfoit paginile scripturii și nu vor să fie acei, care: pe Dumnezeu mărturisesc că îl știu, dar cu faptele îl tăgăduiesc“ (Tit. 1—16).

Pr. Dimitrie Grama
Borlova

BIBLIOGRAFIE TEOLOGICA

FILOCALIA, trad. de Prot. Dr. Dumitru Stăniloae vol. III. Tip. Arhidiecezană Sibiu 1948, 700 Lei

Vestitul scriitor bisericesc dela Muntele Athos, Nicodim Aghioritul a colectat o seamă de reguli de ale Sf. Părinți și scriitori bisericești sub titlul: „*Filocalia*” sau „culegere din scrierile Sfinților Părinți cari arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși”.

Această colecție de scrieri mistice și asce-tice răsăritene, a fost tradusă din grecește de I. P. C. Prot. Stavr. Dr. D. Stăniloae, profesor la Fac. de Teologie din București.

Traducerea acestei monumentale opere însemnează un început de epocă nouă în viața ortodoxiei românești; iar pe de altă parte pres-tanța ilustrului traducător, fac ca această operă să nu fie lipsită din biblioteca nici unui creștin sau creștin care dorește să aibă o călăuză sigură a sufletului către zorile senine ale unei adevărate trăiri

Toți solicitanții pot intra în posesia acestei cărți, (din care a apărut recent vol. III) coman-dând-o dela traducător: Prot. Prof. Dr. D. Stani-loae, București, Calea Moșilor 36. Prețul vol. I. 300; vol. II. 500; vol. III. 700 Lei.

V. T.

INFORMAȚII

Personale P. S. Sa Păr. Episcop Veniamin a luat parte la ședința din 24 Mai a Marelui Colegiu Electoral Bisericesc, care a ales pe noul Patriarh al țării. S'a reîntors la reședință în ziua de 29 Mai. a. c.

Serbările Centenarului dela Sibiu. La Dumineca Tomii din acest an, s'au împlinit 100 de ani dela hirotonirea fericitului Ierarh Andrei Șaguna ca Episcop al Românilor ortodocși din Ardeal. Acest eveniment de rară importanță pentru Biserica noastră, a fost comemorat printr'un program înălțător, în cadrul Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului, care a fost convocată în acest scop, ca astfel caracterul festiv să fie și mai bine scos în evidență.

Serbarea comemorativă a început cu celebrarea sf. Liturghii, pontificată de I. P. S. Mitropolit Nicolae, P. P. S. S. Episcopi Nicolae al Clujului și Nicolae al Oradiei, înconjurați de un numeros sobor de preoți și diaconi. Guvernul a fost prezent prin Secretarul General al Min. Cultelor Dl. Prof. I. Nistor, ca să dea expresie prețurii pe care acesta o are pentru realizările democratice ale lui Șaguna a cărui operă întregă a fost pusă în slujba poporului.

Figura providențialului Șaguna a fost admirabil conturată în discursurile I. P. S. Nicolae, a Secr. General d. Prof. I. Nistor în ședința comemorativă și de către P. P. S. S. Episcopi Nicolae

al Clujului și Nicolae al Oradiei la Mausoleul dela Râșinari. Distingii vorbitori au arătat că în perspectiva celor 100 de ani, figura Mitrop. Șaguna — președintele Adunării Naționale de pe „Câmpia Libertății” din Blaj se identifică cu istoria Ardealului din acele vremuri de aspre lupte pentru libertatea națională.

Legea pentru regimul general al Cultelor din 1928, a fost modificată de Marea Adunare Națională la art. 12, 18, 27, 34 și 51.

Serbările Comemorative dela Blaj. În ziua de 15 Mai au avut loc la Blaj mari serbări pentru comemorarea unui veac dela Adunarea Națională de pe „Câmpia Libertății”. La aceste mari serbări au participat d-nii R. Zăroni și L. Banyai, membrii în Prezidiul Marelui Adunări Naționale, Dr. P. Groza, prim ministru, miniștrii: Miron Constantinescu, O. Livezeanu, Stanciu Stoian și Vasile Vaida.

Deasemeni au mai participat I. P. S. S. Nicolae mitrop. Ardealului, P. S. S. Nicolae al Oradiei, I. P. S. S. dr. Ioan Suciuc mitrop. It. al bis. gr. cat. După Te-Deum-ul dela biserica ortodoxă și dela catedrala unită, s'a desfășurat o mare adunare populară pe „Câmpia Libertății”.

I. P. S. S. M. trop. Nicolae, vorbind în numele Bis. Ortodoxe, a arătat că mișcarea dela 1848, la noi, a luat caracterul unei mișcări de trezire și eliberare națională. Apoi — în calitate de urmaș al vechilor mitropoliți ai Balgradului sub obiăduirea cărora era nația românească din Ardeal — face un cald apel de reîntoarcere la Biserica strămoșească, a fraților uniți pe cari interese străine i-au smuls dela sânul Bisericii mame.

„**Tineretul Sătesc**”, este organizația care cuprinde pe toți flăcăii și fetele satelor noastre între 15—26 ani, adică pe toți fiii țăranilor muncitori, cât și celelalte categorii de tineri din sate ca: meseriași din atelierile mici, argați, zilleri indiferent de rasă sau naționalitate. Organizația „Tineretului Sătesc”, caută să înmănușeze tot tineretul, formându-i conștiința politică, socială și culturală. Lumea satelor se integrează în lumea larg cuprinzătoare a tuturor oamenilor muncii. Astfel pe șantierele naționale lucrează 8000 tineri săteni alături de tineretul din uzine și fabrici, pentru reconstrucția orașelor și satelor. Organizația „Tineretului Sătesc”, își ține prima conferință pe țară între 29—30 Mai a. c., din acest prilej, a lansat un călduros apel întregului tineret al satelor noastre.

Taxe de francare, pentru scrisori au fost reduse astfel: carte postală simplă dela 7,50 Lei la 6 Lei, scrisoare simplă loco dela 8 Lei la 7 Lei, scrisoare simplă în alte localități dela 12 Lei 11 Lei.

Linia ferată București-Snagov, a fost construită într'un timp scurt, prin muncă voluntară și a fost dată circulației în ziua de 1 Mai a. c.

Un medicament, împotriva tuberculozei a fost realizat de un grup de medici români. Noul preparat: I-2 (streptomycină, alitiacinat și sulfosalicilat) a dat rezultate admirabile acolo unde stepto micina, folosită până în prezent, era ineficace.

† **Ioan Hanțu**, notar în Valeaboului și un bun fiu al bisericii noastre, a trecut în ziua de 19 Mai a. c., la cele veșnice, răpus de o boală necruțătoare. În tot timpul vieții sale a fost pildă de conștiințozitate. În comunele unde a funcționat ca notar Ferdinand, Rusca-montană, Cornea Valeaboului, etc. a depus o muncă laborioasă pe teren cultural și social. Corurile bisericești înființate și Casa Națională din Rusca montană vor rămâne dovezi grăitoare despre sufletul bun și generos al răposatului.

Odihnească în pace!

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 1846 E. 1948.

NOTĂ OFICIALĂ.

Pentru construirea „Palatului Cultural” din Făget, s'a dispus sub Nr. 1846 E. 1848, să se poarte un tas special, în toate sf. biserici, de Sf. Rusalii.

Rezultatul acestui tas, care se va trimite direct, prin C. E. C. cont. Nr. 89.729, Comitetului de inițiativă din Făget, se va comunica, prin Prea On. oficii protopopești, în termen de 15 zile, Sf. Episcopii.

De neexecutare, rămâne personal răspunzător, conducătorul fiecărui Oficiu parohial.

Consiliul eparhial

CONCURS

În baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 529 B. ex. 1948, din 25 Februarie 1948, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Foia Diecezană, pentru ocuparea postului de paroh la parohia I. din **Șușca**, de clasa III. (treia), protopresbiteratul Bisericii-Albe, devenită vacantă prin moartea preotului Constantin Popescu, în următoarele condițiuni:

I. BENEFICII

1. 15 jug. pământ arabil, 3 jug. pământ fânași,
2. Casa parohială (3 camere, bucătărie, Oficiu parohial, baie, magazie, grajd și toate celelalte dependențe precum și grădina casei parohiale.

3. Venitele stolare uzitate.

II. INDATORIRI

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificarea cerută, pentru parohii de clasa III (treia), precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-și înainteze cererile adre-

sate Consiliului parohial din Șușca, prin P. O. Oficiu protopresbiteral al Bisericii Albe.

Reflectanții se vor prezenta pe lângă prealabila încunoștințare a P. On. Oficiu protopresbiteral, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie tipic și cântări însănici de cum în ziua de alegere.

Șușca, din ședința consiliului parohial, ținută la 4 Aprilie 1948.

Președinte:

Vasile Blașiu

adm. paroh.

Secretar:

Trăian Crăciun

Nr. 207/948

În înțelegere cu Oficiul protopresbiteral al Bisericii-Albe (Răcăjdia)

Protopresbiter:

Ioan Oravițan

Nr. 1491 B. 948.

Acest concurs se aprobă și se dă spre publicare, cu aceea că, în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisului consistorial ddo 3 Martie 1914 și respective 14 Aprilie 1914, Nr. 3058 B., ridicat și la valoarea de concluz sinodal cu Nr. protoc. 33 din 1914 precum și avându-se în vedere deciziunea Consistorului Mitropolitan Nr. 358 din 13 Noemvrie 1929, se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial, ținută la 22 Aprilie 1948.

Episcop:

† **VENIAMIN**

Consilier referent

Prot. Dr. Marcu Bănescu

APÊL

S'au împlinit 10 ani dela moartea protopopului Andrei Ghidiu, care timp de aproape 50 ani a însuflețit pentru misiunea preoțească multe generații de teologi, ca profesor de Teologie.

În curând nu se va mai cunoaște mormântul său, deaceia un mănunchi de foști elevi, fac pe această cale, un călduros apel către toți foștii elevi, prieteni și admiratori, să contribuie cu obolul lor, pentru ridicarea unei Cruci, ce va eterniza și va cinste numele protopopului Andrei Ghidiu.

Sumele să se trimită pe adresa protopopului Teodor Roșca în Caransebeș.

Biblioteca Eparhială este deschisă pentru public Marți și Vineri între orele 4-8 p. m.